

WK 8°

105

282

P. 17.
0w.

Wjerny fšcheszijan pod Božim prutom.

Prjedowanje

džeržane

w cžaŝu ŝhromadneho fhorenja
ŝydomnata nedželu po ŝw. Trojicy 1850

a

wŝchitkim k wubudženju a ŝrudnym k troŝtej
ŝ wužitnymy pŝchidawkami a modlitwami

na žadanje wudate

možej dŝiŝy njmowobŝy wot oŝ wŝjanja njmŝ oŝajŝ

Ernsta Bohuwjera Jakuba,

evangelŝkeho duchowneho pŝchi miŝakŝkej woŝadzi w Budyŝchini.

1 an: W.K. 8° 105

W Budyŝchini 1850.

Š nakładom macjizy ŝerbskeje.

W.K.
105
B

9-17-9
40

Waczičnych spisow 13.

Waczičnych spisow 13.

Mjesto szenia čitasche so do přjedowanja psched Božim
woltarjom :

Szen. Łuf. 13, 1 — 5.

W. K.
402 B

Ljepe je do khyjeje žakoszenja krodzicj, dyžli do piwneje
khyjeje: w tamnej je kónz wschjeh ludži, a žiwj wosme to
k wutrobi. Rudzenje je ljepsche dyžli smecyje: pschetož psches
srudnosj budje wutroba poljeypschena. Bried. Sal. 7, 3. 4.

Styskne dny jara czežkeho božeho domapytanja
su na nasche mjesto pschischle. W Khrystusu lubo-
wami pscheczeli! Hjom psches tsi nedjelje tyschi
tón Knes jeho wobydlerjow se satraschnej khoroszu,
kotraž kaž mor po czmi kasy a ludži pschipołnju
skónzuje. Njekotre sta domow su, w kotrychž khorj
a hubeni wodnjo a w nozy wo polóženje swojeje
nusy aby wo huadne wumóženje sdychuja a hischcže
žaneho wotpoczinka namakadž nemóža.¹⁾ A s boja-
snej staroszu prascha so ta lubosj jich pscheczelow,
kiž pschi jich kóžach wachuja, hacž jich khery sašo
wotkhoricž budje aby tež, kaž drusy, pucž k rowu
póndže.

Wschak je smercž w tutych krótkich dnjach hi-
žom bohate žnje beš nami dzeržala, a mužow a
žony w najljepschich ljetach, a mlódzenzow a mlóde
knežny w najrentschim kčženju do czmoweje spar-
neje komorki w klini semje pošlala.²⁾ Wschudžom
setkujemy žarowaznych. A schtož je psches Božu hna-
du hacž dotal strowy wostal, so Bohu džakuje a wo
dalische sakhowanje prosy a sdychuje, so bychy te
dny tajkeje nusy psch:krótsene byle.

*

Nasche lube mjesto pak pod tajkim Božim domapytanjom šamo neczerwi. Hžom na dwazeczi ljet pscheczahuje sly hōsz s ranischich krajow, ta žadława khorosž kholera, kotraž, kaž šo njetotrym sdacž chze, ta šama czwila je, kotruž ludžjo šastarsku czornu šmercž menowachu, wschitke štrone semje, a je we wele mjestach a tež tu a tam na kraju wulke byly ludži s uahlej a bolosziwej šmercžu precž hra- bnyła.³⁾ Bjesche-li šo wona tež njehdže na čas šhubila, dha tola posdžischo šašo s nastožazej mozu wudyri, a wschudzom, hdžež pschindže, tež druhe natkowaze khorosžje šobu pschineše, wošebje tu sly hjeznu aby hlowjazu khorosž. A ta tež je, kiž je njetko nasche zyle mjesto jako možny, sly nepscheczjel pscheczahnyła.⁴⁾

Alle ach tu te straschne khorosžje nebjechu te jenicžke nusy, kiž poplene ljeta wschje wokolne kraje a ludy domapytachu. Te šudy Božeje prawdosžje šu šo tež na druhe bolosziwe waschnje na Božich nepošluschnych człowskich dźjecžoch wopokasale. Šlaj dolho neje, dha bjesche Bōh nebeša sanknył a semju s dolhej šuchotu sbit, šo wulke tradanje na škot pschindže⁵⁾; dolho neje, dha mnejachmy drohotu w kraju a kHUDžina šo khljeba najjesž nemožesche⁶⁾, a beš tym tež wulke ludowe sbježki a krawne ropoty a specženja poddanow pscheczimo knežim a wyschnosžam pschindžechu⁷⁾ a po wschjem tym naš wulke dawki czisheža a s ludžimi khorja tež bjerny, tōn Boži wschjedny khljeb tych kHUDnych.⁸⁾

O, kajke šu to cžežke Bože domapytanja a pruty! Šchto nedyrbial šwjeru na ne kedžbowacž a šo praschecz, kajke wotpohladanje luby Bōh pschi wschjem tym ma, a kať kšcheszijan tajkhe šhromadne krajne nusy k šbožu šwojeje duschje naložowacž dyrbi. To chzemy dženša w czlkejej nutyrnoszi psched Bohom wopomnicž, hdyž predy spjewali šmy:

Wedź naš wschjed s twojej prawizy,
 a žohnuj našu wošadu,
 daj nam to słowo prjedowacj,
 naš psched czertom chyt swarnowacj,
 wobradź nam sbožne skónčjenje,
 so byli wjecznje pschi tebi. Abjerl. 397, 7.

Tekst List k Hebr. 12, 4—7.

Pschetož wy hischje neisze so hacž do krowje pscheciwili, na bjedjenju pscheciwu rjebu. A sže žylje sapomnil teho napominanja, kiž swam, jako k dječom, rječt: Mój syno, nemiej sa snadne to knesowe powucjenje, a nesawutl psched jeho kostanjom: Pschetož kohož tón knes lubo ma, teho wón powuczi, wón kosta pak kždeho, kotrehož wón sa syna horje wosme. Zeli so wy to powucjenje pschecžerplicje, da so wam Bóh podawa jako dječom: Pschetož djé je syn, kotrehož by nan nepowocžit?

Tuto Bože słowo wuczi, kak kšesžijan te wschela tyschnožje a nusy šwojeho žiwjenja, jako Bože wótzowste khostanja a powucjenja wobhladacž a k šwojemu wjecznemu sbožu nałožecž dyrbi. S pohladowanjom na te cžežke cžerpenja, w kotrychž tak wele bes nami a wokoło naš na dolhim khorym kožu styskniwje žałoszja, šym šebi tutón tekst k našemu dženšnischemu nedželskemu wopommenju wošebje wuswolit, so bych šwojej lubej wošadzi po tym šamym pokasał:

**Kak so wjerny kšesžijan pod Božim
 prutom sadžerži;**

aby do druhich słowow pschestajene: Kak wjerjazn šhromadne krajne nusy wobhladacž a k sbožu šwojeje duschje nałožowacž ma?

Žohnuj nam, o Božo, tajke naše wopomne-
 nje, so bychmy we wschjem, schtož so s nami a wo-
 kolo naš stane, twój porst widžili a jo we wjeri a
 pokuczi prawje noložowali. Pomhaj nam k temu
 psches twojeho šwjateho Ducha! Amen.

Na to praschenje, kak so wjerny křesćijan pod Božim prutom, aby pschi shromadnych krajnych nufach sadžerži, so by wužitk sa dušchu s teho mjet, ja po nawedowanju nascheho swjateho teksta wotmolwjam: 1) wón widži w tym Bože prawe khostanje a spomina na swoje hrjechi, 2) wón wohlada w tym Bože wótzowske powučženje a nałožuje je k swojemu poljepschowanju, 3) wón wobhlada je jako Bože dobre spytowanja a so w dziečazym dowjerenju pošylni.

1. Haj! Ruba wošada, shromadne krajne rusy mamy wobhladač: jako Bože prawe khostanja, a derje saštužene domapytanja, a mamy so pschi nich dopomnicž na swoje wulke a cžežke hrjechi. Moje dziečo wsazpi roswučženje teho Knesa a nebydž nescžerplivy na jeho pokhostanju, tak bjesche tón Knes hižom psches krala Salamaona k Israelej ryczał. Pschiš. Sal. 3, 11. A nasch dženšnišchi tekst wupraja tu samšnu wučžbu s tymi słowami: mój šym nemjej sa šnadne to knesowe powučženje a nesawutl psched jeho khostanjom. — Nemjej sa šnadne, to rječa: nepschehladaj to, nesanku šwojej wocži psched tym, ščož so wokoło tebe šawa; nemjeń, so to tebe ničžo nenasťupa, dokelž tebe a twoj dom hišcže neje potrechiko; nedaj jo tež na tym došž byčž, so wot teho rycžišč a tych wobžaruješč, kotrychž nesbožje a khorosž pschesžjeha; newal tu winu teho, ani na tych domapytanych šamych, ani na njekajki podawł w naturi; pytaj tu winu teho we tym shromadnym škaženju šwjeta, a wohladaj we tym Boži prut, Bože prawe khostanje a schwikanje wschitkeje nepošlušnosžje a škóšžje na semi, wohladaj we tym šjawne šjewenje Božeho hnjewana na wschu besbožnosž a neprawdosž tych ludžł, kotsiž tu prawdu w neprawdosži sadžerža. (Rom. 1, 18.)

Abu fak, lubi pscheczeljo, trecht dha naš jeno ton japoschtolfski poruk w naschim teksti: wy hishcze nejsze so hacž do krwie pschecziwili na bjedženju pschecziwo hrjechu, to rjeka: wy hishcze nejsze se wschej možuej mozu, se saprje-
 cjom swjeta a s kschizowanjom swojich hrjeschnych žadosziow tym wschelakim wabenjam k hrjechej na-
 pschecziwo stali. Trechi naš jeno tuton lahodnischi poruk?

Ach nje! Nejsku hrjech a newjera a besbóžnosz w tych poslenych ljet stotyfach swoprawdžie žalofnej mozu so na semi rospšesžterate a bes wysofimi a niskimi, bes starymi a mladymi knejstwo dobyle, fajkež hacž sem bes kšesžijanami hishcze nemje-
 jachu. Neryczachu a neczinjachu ludžjo, jako by ža-
 dynu Bóh w nebesach nebył a na ludžaze cžinenje nekedžbowal. Bjesche-li jich wele tak hlupych a w swojim rosomi saslepenych, so w swojej wutrobi pra-
 jachu: Bóh neie (Ps. 14, 1.) dha so tež džiwać nemožemy, so tež teho swjateho božeho hanjachu a tu cžesnu kromu Božeho jenicžkeho narodženeho syna do blota teptacž chychu. 9) A je jo psched swjetom sjawne, fajke srudne plody newjera a boha-
 šabyčiwosz a wotpad wot Krystuša wošebje pola wele wobydlerjow wulkich mjestow pschinešta je, fak tam Bože domy jenu nedželu kaž druhu k wetschemu dželej prošne wostawaju, fak tam Bože blida žanych hošžjow nimaju, fak so tam Boži džen kaž snenu-
 snym, wschjednym dželom fak tež hrjeschnymi hara-
 mi a sweselenjemi žalofnje wotšwecžuje, je to psched swjetom sjawne, dha je tež runje fak wjeste, so tu cži sazperjo sjawnych božich službow so tež domach k Bohu nemodla a žane pacžerje ani rano ani, we-
 cžor, ani do jjedžje, ani po jjedži nespjewaju, a bi-
 bliju jako Bože knihi necžesžja a necžitaju.

A hdžež je so fajke naduta a saslepena newjera

a bohasabyčiwosť na stoł snyła, tam tež hrjech se želesnym šeptarjom ludzi do swojeho čiščezazeho spschata čjeri; tam wyšozy a možni se swojim nižšim bratrom sakhadžuja, kaž šo jim špodoča, a jeho čiščezaz a pscheszjehaju a kštemu trebaju, jako by žadyn možnišči na nich pschincz nemohł; tam nišzy a poddani swojich knežich jako tych, jim wot Boha priodkštajenych čzeszicz a pošluchacz nechadza, kóždy chce šam swoj kneš bycz; tam šu hospodarjo swojemu služomuemu ludu k pohorschenju živi, a čzeledž tež necžini, šchtož psched tym knesom špodobne je; tam starschi swoje dzjeczi k štemu a k hnjewej wabja, a šyn sabywa, kaf čžežko je swojej maczeri byl, a džowka swojeho nana na stary džen wopusch- czi a sazpi; tam mandželszy swoje šwjate šluby ne- džerža, ale šo bes šobu hidža a čžwiluja; tam mfo- dy, neženeny lud w nepótžiwoszi, wobžranstwi a wopilstwi khodzi a šo swojich neschwarnosžjow ani psched šwjatom nehanibuje; tam šo žyly lud, wyšozy a nišzy, bes šobu hromadžie skaža, a nehornosž a neduschnosž, a neprawda a jebanje, a nedžak a ne- pošluschnosž a nešwjedomniwosž s kóždym ljetom bole a bole pschibera.

A hlajče, w tajkim hrjeschnym skaženju leži šwjat, niz to a tamne mjesto, niz ta a tamna weš, niz je- dyn dom, niz jedyn čžlowek wošebje; nie žyly šwjat je Sodom, w kotrymž ton knes ani džesacz žylje prawych nenamaka. Wložemy šo potajkim džiwacz, hdyž won nam s khwilemi woblecžo swojich hnjewu woladacz dawu, a šudy swojeje prawdosžje pokazuje, a se swojimi khostanemi a prutami pschindže? D wobhladajmy kóždu krajnu nusu jako Bože derje sa- služene khostanje a dopomny šo pschi tym na swoje hrjechi.

Wobhladajmy je pak tež 2.) jako Bože wo- tžowske powučženja a nałożmy je k swoje-

mu poljepšowanju. Mój syno, nesawutl
 psched jeho khostanjom, tuto japoschtolste sło-
 wo rjeka tak wele kaž: nedaj šebi styskač, nesub
 khróbsz a nadziju, neskorž nedowjernje, spósnaj a
 wofosch wele bóle tu ruku, kotraž tebe khosta, wona
 chze cze powučowacž a poljepšecž. Pschetož ko-
 hož tón Knes lubo ma, teho wón powuczi,
 wón khosta pať kóždeho, kotrehož wón sa
 syn horje wofme. Khosta dha dobrocziny nan
 šwoje nepošluschne dziečo jeno teho dla, so by je-
 mu šwoju móž pokasať a šurowosž šwojeho hujewa
 saczucž dať a jemu bolosžje nacžiniť? Nesjewi wón
 jemu se šwojim khostanjom tež lubosž, nima wón tež
 to wotpohladanje, šwoje dziečo poljepšowacž a
 psched wetschim sfaženjom sakhowacž?

Duž wobhladajmy tež my šhromadne krajne
 nusy, jako Bože wótzowske powučjenja, kiž derje
 cžjelo a šwontomneho cžloweka bola, ale pschi wschej
 hórkoszi tola dobre a wužitne lječarstwo sa duschu
 šu. Njekotryžkuliz, kiž predy cžlowste wedjenje a
 pósnacžje natury tak jara wušbjehowasche, a mjene-
 sche, so mór a druhe khorosžje wjazy tak wele schfody
 nacžinicž nemóža, kaž w cžasú naschich wótzow,
 hdžež w městach a na wšach tu a tam skoro wscho
 semrjelo bje, njekotryžkuliz, kiž to w naschim cžasú
 sa nemóžnu wjež djeržesche, dokelž dobrych a wustaj-
 nych lječarjow mamy, budže šo pschi tym, schtož
 njetko psched woczomaj ma, pod ruku teho wscheho-
 móžneho ponižowacž a prajicž: móž nascha dobyč
 nemóže, s nej šmy my jara šlabi. Njekotryžkuliz,
 kiž šo na šwoju mlodosž a strowosž, na šwoje sa-
 móženje a bóhastwo tak jara spusčesche, budže njetko,
 hdnyž wón mlodženžow a mužow, wofebnych a bohatelych
 po krotkej khoroszi k rowu wesž widzi, prajicž: cžlo-
 wek je w šwojim žiwenju jako trawa, wón
 sendže jako kwjetka a spane sa šo, cžekne jako

szjen a newostane stejō. (Hiob 14, 2.) Njekotryžkuliz, kiž so predy sa Bohom nepraschesche, kemski a k Božemu blidu nekhodžesche a so tež ženje sam sa so nemodlesche, budže njetko nusowany, Bože woblecžo pytač, dokelž nicton drubi hačž Boh, luby Kneš, jemu khorého pscheczela sđeržecž, a jeho sameho psched skazenjom sakhowacž nemože. Njekotryžkuliz, kiž hewak na smercž nespominašche a pschihotowanje k s božnemu skončenju na smertne ložo wotstorkowasche, budže njetko swojemu domej scžasom roškasowacž nawuknyč, dokelž widži, kak khorosz husto zyls rosom tak pschewosme, so khory ani nutyrnje k Bohu sdychowacž, ani s wužitkom Khrystušowe wotkasanje wužiwacž, ani tym swojim dobre wučžby dacž nemože. Njekotryžkuliz, kiž hewak, s khrobloszju wele samopaschnje hrjeschesche, budže po swojim woczerstwenju a po wumóženju stych helstich swjaskow, kiž jeho sapschijale bjechu, swoje dalische žiwenje temu Knesej šweczicž a so wot nowych słoszjow sdalowacž. Waudželszy, kiž so hidžachu, budža so wutrobnišcho lubowacž, džjeczi, kiž nana aby macžer sazpicu, budža jich bole česžicž, dokelž widža, kak borsy jedyn teho druheho šhubicž móža. A wy, kiž my psches Božu hnadu hačž dotal strowi wostaschče; a tež žaneho khoreho w swojim domi aby w swojej wšy nimacže, a tež žaneho semreteho pscheczela woplakowacž netrebacže, sže dha my tajke hnadne, mózne swarnowanje snjecžim sazlužili, necžini jenicžy boha stwo Božeje dobročiwosžie, so s wami hischče kónž neje? Ale kaha, nedyrbicže wy so sa tajku dobrotu džakowacž, a nebudžecže wy so radži a sžykej wutrobu čžinicž? Haj, džakuj so temu Knesej, sčtōž hischče strowy je a swojich pscheczlow a domjazych strowych pschi swojim džjeli wokolo šebe stejō widži, ale won džaj so tež psches Bože dołhocžakanje k pokucži wodžicž, a na-

wukn temu Knesej žiwy bycz, so by juuu
temu Knesej wumrecz mohł.

W swjetli nascheje wjerj wobhladane, su shro-
madne krajne nusy tež 3) Bože dobre spytowanja
a wužitne pruhowanja a my mamy so pschi-
nich w dźjeczazym dowjerenju pošylnicz.
We teksti steji dale: jeli so wy to powuczenje
pscheczerpicze, to rjeka: jeli so wy we tej wjeri,
so su shromadne wulke nusy Bože derje sašlužene
khostanja a cžlowekam wužitne powuczenja, tu žalosz,
kotraž waš je podejšla, sczerpliwje snešecze, a to
horjo, kotrež wy na druhich widzicze, k swojemu po-
ljepšchowanju nałożujecze, a Bohu tu winojtu kwalbu
dawacze, dha so wam Boh podawa jako dźje-
czom, to rjeka: dha budzecze wy, jako prawe Bože
dźjeczi tež w tajkich nusach Božu wótzowisku dobro-
cziwosz sposnacž, jeho wótzowisku swjernosz sacžucz a
jeho možnu pomoz shonicz.

Abu kak, neje so Boh hižom wot spoczatka
sem wschitkim, kiž so jeho bojachu a jeho lubowachu,
w najwetschich nusach a po tych samych sa jich wotza
a pomocnika a wumožnika sjewil? Neje won Noacha
a jeho dom sdzeržal, jako so te druhe hrjeschne na-
rody w lijenzy tepichu, neje wam Lotta se Sodomu
wuwesz dal, predy hacž to bohafabycziwe mjesto
swohenjom snebeš skasy; neje won tu wudowu w
Sarepczi skhljebom saštaral, jako nebeša bjechu
sanfnene sa tsi ljeta a schjesz mješazow, a
wulka drohota bjeschepowschej semi? Neje
won tež nam hižom po srudnych wójnskich cžasach
stoty mjer spožczil, po wulkej droboczi khljeba dosz
wobradzil, po cžezkich khoroszjach sašo strowosz dal
a mož wobtwerdzil?

A ton, kiž to cžinesche, ton Boh israelski, ko-
trehož wjerjazy swoju šynnosz, swoju skału,
swoj hród a swojeho wumožnika menuje, ton, kiž

je šo nam w Khrystušu sa wótza podawał, tón nedyrbjał naš dale požohnowacž a swarnowacž, tón nedyrbjał dale šwoje woblecžo na naš pošbjehnycž a nam šwóji mjer dacž moz a chzycž? Nasch dobrocziwy Wótž, kiž psches mjeru nad nami cžini wjazy, hacž myšlimy a prošemy, tón nedyrbjał w Khrystušu tym křudym dušam huadny bycž, kiž šo jemu wulkeje šlabosžie dla na šmertnym łožu porucžicž a šo s tymi křasnymi kubłami jeho huadneje wecžerje wofschewicž nemóža, hacž jeho runje swutrobu lubuja? Ton, kiž te ton prawy wóczež nade wschitkimi, kiž dziecži rjekaju w nebesach a na semi, tón nedyrbjał šo po tych wudowach a šyrotach horjebracž, kiž pschi rowach šwojich sahe semrjetych sa stararjom plakaju, tón nedyrbjał tych starschich troschtowacž, kiž šwoje najlubšche na semi, šwoje dziecžo borsy sašo šmercži k rubenstwu dacž dyrbjachu, tón nedyrbjał naschim khorym sašo horje pomhacž, a tych, kiž jich s tajkej šwjernosžu hladaju, psched khorosžu sašhowacž, tón nedyrbjał po šrudnym cžasju žalosženja a plakanja sašo wešetym dnjam ššhadžecž dacž moz? Böh nasch wótž nedyrbjał to moz a chzycž?

Haj to nasch Böh móže, to Böh chže, to Böh budže. Těho dla pshecžerpcže to powucženje, budžcže scžerpliwi w cžješnosži, wešeli we nadžiji, wobstajni we modlitwi; pshecžerpcže wschitku waschu cžješnosž s modlitwu a proštwu, s tej proštwu wo Božu dalisču pomoz šami sa šo a sa druhich, s proštwu wo pschikrótšenje tych dnjow Bož ho domapytanja, s proštwu wo žiwu wjeru a scžerpliwosž, s proštwu wo prawu pokotu a moz k poljepschowanju; pshecžerpcže jo s dobropschenjom sa tych, kiž we wulkej šlabosži delje leža a šo k Bohu wołacž nemóža, s proštwu sa tych, kiž s nimi wacnuja a cžerpja, šo by Böh tych jenych s huadu wu-

móhł, tych druhich psched wschitkej strochotu sakha-
wał, a nam naposljed wschitkim psches Khrystusa
sbožne skonczenje wobradził.

Haj, lubi pscheczeljo! Nemjejcze sa snadne te
nusy, s kotrymiž Bóh swoje człowske dzieczi hižoni
tak dolho domapyta. Wone su Bože pruty a khost-
stanja sa newjeru a hrjechi, su Bože powuczenja a wa-
benja k pokuczi a k wobroczenju, su Bože pruhowanja
nascheje wjery a wobstajnoszje w sczerpliwoszi, mod-
lenju a nadziji.

A jako tajke dai ty, o Kneže, nam, twojim dzie-
czom, twoje domapytanja horjewšacž a pschjetracž.
Ty naš lubujesch a s nami derje mjenisch, tež hdyž
naš khostasch. Ale pomhaj nam twoje powuczenja
po twojim spodobanju pscheczercicž. A pschestai, Kneže
pschestai, nam nowe rany sbicz; my chzemy
radzi na twój hłos posłuchacž, a pokutu czinicž, a
hrječam wumrecž a prawdoszi živi bycž, so bychmy
po wschjem horju swjeta s twojimi wjerjazymi a
wobnadenymi wječne žiwenje herbowacž móhli. Wu-
šlysch naš, hdyž my ujetko wschitzy w jenej myšli
wo to prošymy a s jonym hłosom hromadzje spje-
wamy:

Ach! budž ty nam, o Khryschcze,
našch schit, knes ryczerški,
hdyž so nam wšwjeczi styschcze,
czert schumi žalošnje.

A hdyž, so pschibližuje,
ta dolha smertna nóz
naš wschitko wopuschcjuje,
dha budž ty našcha móž.

Gamen!

(Khjerl. 608, 5. 6.)

Pomjerkowanja.

1) Za khorosk nadpaze a psbecjeze to mjesto, wosebje njekotre hasy, kaz bohata a fotolnu sasu, a wjeste khjezje na tych samych, kaz te, kiz s wulkej schuli sluscheja a Seidleroz khjezu na lawskich hrebjach a druhe, s tajkim khwatom, so wot 5. hacz do 12. septembra 268 wosobow (parschonow) a wot 19. hacz do 12. septembra saso 93 druhich wosobow, po tajkim sa dwje nedjelje wschjeh hrowadnje 361 jako khori ljebarsku pomoz pytacz nusowani buchu.

2) Wot tych s khorenych bjechu hacz do 19. septembra 42 saso wotkhorili, a 17 semreli, a to s wetscheho wschitzy s wosebnischich swójbew, a bes nimi schtyri mlode knezny a njekotri mlodzenzy. Tola so wschjednje saso wot nowych smercjow poweda, a czt semrjeczi su wschitzy ludzo we najljepších ljetach.

3) Za khorosk kholera pschibližowasche so naschemu wotznemu krajej w ljeczi 1831 a wot septembra tuteho ljeta, hacz po jutrach teho ljeta 1833 dyrbesche so we wschjeh zyrkwjach nascheho kraja wo hnadne wotwobrocjenje tuteje Bozeje czwilje proshycz, a na krajnych mesach dyrbjachu wojazy wschitkim pu-
czomnikam sastup woboracz, kiz s mjestow pschindzechu, hdzej kholera knezesche. Saska bu tedom pschepuschejena a druhu nedzeli po jutrach 1833 sweczachmy djakomny swedjen sa Boze hnadne sakhowanje psched tutej stej khorosku. Ale wona je potom nasch wotzny kraj njekotre rasy wopytala a wosebje ljeta te mjesta Lipsk, Pegaw, Mischno a druhe a tu wes Schönaw pola Zitawy, hdzej wot 5. awgusta hacz do 8. septembra 86 wosobow na nju semrije, czezy damapytala.

4) Słowjaza khorosk tež hewak psches zyle ljeto pola nas ludzi nadpaduje; a njekotryzkuliz bes wami ju hjom se shonenja snaje a wje, kak ludzi wot mozy pschineše a na kak dolhe khore kozo czloweka polozi; wona w druhim czasu jeno tak ska a tak straschna neje, kaz njetko w naschim mjeszi je, a kajkaz wosebje tež w tych wojnskich ljetach 1813 a 1814 pola nas bjesche.

5) Dolha suchota a wulka starosk wo zyrbu sa skot bjesche we ljeczi 1842. Wobschjerna powesz wot teho namaka so we tym žnjowym prjedowanju wot G. B. Jakuba: Kak Ršheszijan w tutym czezkim ljeczi swoje žneiske žahnowanje wob-

hladacj ma? Wotpalenym i Ejejschemu do Gjisckjenja date.
Druhi sakožf

6) Wulka drohata bjesche w ljecji 1847, we kotrymž do žnjow žita tuhlej płacjisnu mjejachu: rož 9 tlr. 20 nsl; pschen-za 11 tlr. 10 nsl., jeczmen 7 tlr. 20 nsl, wows 3 tlr. 15 nsl., hróch 8 tlr. 20 nsl., jabły 12 tlr., hejduschka 6 tlr. 20 nsl., bjerny 2 tlr. S kajskej radosju so tedom žnenski šwedjen w michalskej wosadzi w Budyschini šweczeische, poweda tydženska nowina wot ljeta 1847 w 37. a 38. cjisli.

7) Te revoluzije a krawne ropoty poštenich ljet. w sapočacku so w małym rózku 1848 w Parisu s wotšadženjom branow-skeho krala Ludwiga Filippa, kiž je po wupolajanju se šwojeho wotneho kraja, w Zendjelskej, nedawu 77 ljet stary, wumrel. W Sakskej sta so tón najhorschi sbježk wot 5. meje 1849, hdžež šhwilne knežerstwo w Draždjanach s wulkej hufu sbježkarjow pschecziwo kralowskemu wójsku wojowacj sapocja a wele newi-nowateje krowje pschelateje bu. Tón ropot bu s pomozu šwlneho pruskeho wójska potkocženy, ale bohi kraj budže dołho płacjicj mjecz, predy hacž so wschje w tym cžasju nacžinene doły sapłacja.

8) Za bjernjaza khorosž je druhe ludu dołho tyschila, predy hacž je i nam pschischla. Bóh dai so by so bóršy žylje sašo šhubila.

9) Wjazy wot teho namakasch w tych snižkach: Te žyr-šwlnske mucženja nascheho cžasja, přjedowanje na šwedženju wobnowenja žyršwje, 31. oktobra 1845, wudate wot G. T. Jakuba.

Powučenje budyskeje krajskeje direkzije,

kač ma so jedyn pschi bliženju a sakhadženju

kholery sadžeržecj.

So by so jedyn kholery wobrucj móhl aby tola jeje straschnosž pomenschk, je treba, so so bydlenja jara cžiste a suche djerža a so na to hlada, so by tež lošt aby powjete na dwori a w domi nesłazeny wostak. Teho dla nichtón masane schaty, hnižaze pólne płody, cžlowski a škocžazy nerjad, nakazene mjašo a druhe šmerdjaze wjezy w šwojej blisfosži

cjerpicy neshmie, tež maja so wóna husto wotewrecj, so by wschón hrofný dym sejštwý wuczahnył.

Dale ma jedyn na to hladacj, so by pschezo w czistej, suchej a dosz cjoplej draszi khodjtk a so wosebnje psched nasymneujom nohow a delneho žiwota na ledjbu brał.

Tež dyrbi kóždy swoje czielo cziste djerjecj a teho dla niz jemož ruzy a wobleczo, ale tež druge dželje swojeho cziela husto mycj.

Wosebje ma so na to hladacj, so so jedyn neby s jje-
dzu a s picjom skasył. Duž ber so kóždy na ledjbu pschi
wužiwanju šadu, kału, kulirjepy, tučneho mjaša, tučnych
rybow a kolbašow, s zyła pak wostaj so stareho twarožka,
nahniteho šadu, khorych bjernow, wonjazeha mjaša a kisa-
teho aby wotestateho piwa. Tež dyrbi so tón, kiž lóžko bje-
ženje dostane, mlóka a butsanke hladacj. Šchtož je hewal
šwuczeny, šylne (buserske) piwa aby šnadž tež palenz picj,
tón nepij tola jenje psches mjeru.

Jara derje je, hdyž jedyn wschjednje, je-li wedro dowoli,
wonkach wokolo khodži a tak czerstwý powjetr wužiwa.

Pschede wschitkim ma so radjicj, so by so jedyn psched
khorosju netrebawšchi nebojał. Pschetož pschesmjerny strach
nasche czielo ja nju kmane cžini.

Dowjer so teho dla kóždy Božemu wobaranju a hladaj
šam na to, so by wschitko hnydom cžitnił, šchtož je cžinicj
nusne. Nebudž nychtón psche wschu mjeru bojasny, tola pak
tež niz psche wschu mjeru khróblý.

Dyrbjala-li khorosj nekoho nadpanycj, tón tola nesa-
pomni, so je jeje khóbd a pschiberanje jara špješčne,
a so dyrbi so teho dla pschi jeje sacžucžu na mjeszi a tak
rucjje hacž móžno lječarska pomoz pytacj.

Beš tym hacž lječar pschindje, ma so khory, pola kotre-
hož so khorosj najbóle psches špinanje w dólčku, psches hlo-
wubolenje, blenje, bježenje, šymne stawy a tež widliščja wo-
šjewja, hnydom do šoža položicj, s cžoplymi wolmjanymi
rubami rybowacj a dyrbi lóčke theje, kiž s poczenju pomhaja,
picj, šchtož je skoro pschezo, hdyž hiščeje lječarska pomoz pschi-
stupi, nadpady kholery šbožomnje šahnało.

Modlitwy pschi czesckich khoroszczach.

I. Modlitwa sa wschitkich,

kiž šo 17tu nedjelu po šwj. Troj. w michalskej zyrkwi spjewasche.

O Kneže Božo, nebesti Botze, ty šy prawy
we wschitkich twojich skutkach. My šmy srjeschili a
besbožni byli, my šmy neprawje činili, a posnaje-
my s grunta teje wutroby, šo šmy twój prawy njew
a tón wotry prut snaschim nepokutnym žiwenjom na
šo šampaschuje pschinešli, a hjescheže hōrsche sašlu-
žili. Ale ty, našch Božo, šy nadny, sczerplivy,
šmjelny a wot wulkeje dobroty, kiž ty nesakhadješch
s nami po našchich rjehach, a nesaplacžisch nam
po našchej sčoszi, ty dašch šebi to šte, kotrež ty na-
pschečiwō twojemu ludu ryežisch, bōrsy žel byčž.
Ach luby Botze, dyž ty šo rosnjewasch, wopokasasch
ty nadu a dobrotu tym, kotšič šo k tebi wolaju.
Tehodla o Bože a Botze, ktebi posbjenemy my,
twoje hubene džjezi na semi, našche ruzy horje;
psched tobu, Botze, šhibujemy my te kolena našcheje
wutroby, a lejžimy psched tobu snaschej modlitwu,
spuschjamy šo, niž na našchu prawdosž, ale na
twoju wulku šmjelnosž. Ach, Kneže, šlysch! ach
Kneže, bydž nadny! ach Kneže, kedžbuj a čin jo!

**

Wodaj nam nasche rjechi a wotwobrocž twoj šurowy njew wot naš, a tu trachnu czwilu sleje nadpadneje khorosze. Sdzerž naš psched czertowskimi schipami, pod klotkom twojich kschidlow, a pschikryj naš psches to pschikryczie twojich šwjatych Zandželow, šam šwoje dla, a tež dla teje sašlužby twojeho lubeho šyna, Jesuša Khrystuša, nascheho šriednika: da chzemy psches mož teho šwjateho ducha tebe nasche žiwe dny kwalicz a czešzicz, kotryž stobu a stym šynom jedyn wjerny, wschehomozny Böh žiwy je a kneži do wjecznosze. Amen.

II. Modlitwa k choreho.

Ach najlubšchi Kneže, Jesušo Khrystušo! Ja newjem w tej mojej wulkej nusy nihdže hewak šo wobrocžicz hacž k tebi, mojemu jenicžkemu šbožnikej a nadnemu stolu, kotrehož mi Böh, moj nebeski wotz je wustajit. Oha šy ty tež wschitke šrudne wutrobny k šebi wołał a pražil: Pojczje šem kemni, wschizy, kiž wy šprözni a wobežeženi šze, ja chzu was wofšerwicž. Ach, Kneže, sakhadzej somnu po twojej wulkej lubošzi a šwjernošzi, kaž ty wot spoczatka se wschitkimi kbudymi rieschnikami sakhadžal šy, kiž k tebi šu pschischli. Pschestrej twoju ruku namne, a pschikryj me, so by me ta khorosž šmertnje newobšydojczila; wupšchestrej twoju ruku, dotk šo me a šahoj me, kaž ty teho wužadneho šo dotkny a jeho šahoji. Swešfel me tež šwojej pomozu, a troschtuj me šwojej nadu, pschetož ty šy ždyn wot nebeskeho wotza pošlany, so by šahojit roslamane wutrobny a troschtowal wschitkich šrudnych, so bych mohł tež prajicz šwojimi šwjatymi: To ja sawješzje wjem, šchtuž Bohu šluži, tön budže po tym špytowanju troschtowany a šteje šrudnosze wumoženy, a po tem khostanju na-

meka wonu nadu. Bichetož ty, luby Božo, nimašch
spodobanje na našim skazenju; pschetož po newedri
dasch ty sašo slonzu swjecizeč, a po wuczu a placzu
wobdasch naš s wešelozu. Sašo: Knesowy njew
traje wokomiknenje, s weczora placz traje, ale na
ranjo skhadza wešelje. Sašo: kotsiz se sylsami ros-
srywaju, czi budza s wešelozu žnecž, woni tam a
sem khodza a rossrywaju splaczom drohe symjo, a
potom pschindu woni s wešelozu, a noscha swoje sno-
py. Sašo: Ja sym cze mału kwilu wopuschcizit, ale
swjecizej nadu chzu so ja na tebi smjelicz. Daj mi,
Kneze Jesužo Khrystužo, so bych tajkim slubenjam
twerdže wjerit, a w twojim Weni nadnje wušly-
schau byl. Amen.

III. Modlitwa we smertnej nusy.

Knes Jesužo! Ja proschu cze, kiž ty sy droho
wumol me, spomu wschak na twoje wumreczje, a jara
styskne czerpenje, na twoje sylsy spominaj, twój kraw-
wuy pot tež wobhladaj. Psches to wschje rjechi wo-
daj mi, a smi me k nadzi lubosnje. Swarnuj,
psches twoju czwilu wschu; me psched stej czwilu hel-
steju. Kaž schachar nadu namaka, hdyž s wutrobu
so nakasa, tak daj tež rjehow rosfaczje psches twoju
krej, moj Jesu, mi. Nech twoju matru wopomnju,
dyž se swjeta njett pocžanu. Daj mi, o Sjershta
žiwjenja, tež sbožnje wumrecž twoje dla, tej smerczje
hurkosz wotehnaj, a wieczne žiwjenje mi daj.
Amen.

N a w j e s c h t k.

S naskadom Macjizy serbskeje to je: teho towarstwa nawedžitnych Serbow webeju wjerwusnacjom, kiž so wo wudawanje dobrych a wužitnych serbskich pišmow staracž a psches to nawedžitosz lubeho serbskeho luda pschisporecž chze, su wot ljeta 1847: 13 wschelake knižki a 5 seschwki časopisa wuischle.

Najnowišča tu tych knižkow je:

Selenška a jeje wobydlerjo,

po starschich a najnowišchich žórkach spisana wot R. A. Zencja. Tu to knižki so jara lohzy a lešnje čitaja a stajeja wschelake spodziwne wjezy s natury a se žiwjenja prjodk, su tež pschi swojej wobschjernosži jara tunjo, menujzy sa 4 nstr., k dostacju. Schtóž je kupa, so wjeszje kacž nebudze, so je te penesy sa nje wudač. Wo hodžach wundže drubi djel tych šamych, kiž žiwjenje selencžanskeho misionara Hansa Egedy wopisuje.

Ssobustary macjizy dostawaju wschitke, s jeje naskadom wudate knihi sa swoje postajene ljetne poklady darmo; drusy moja je pola knihiwjasarjow w Budyschini, a psches swojich kn. duchomnych a wuczerjow sa postajenu placžisnu dostacž.

Wudawanje knihow w Budyschini wobstaraju: kn. wuczer Zmisch, kn. redaktor Smoler, kn. prawisnik Wela; schtóž pola nich wjazw knihow na dobo wosme, dostawa je njeschto tunišcho, hacž jene šame placža.

S pomozu šadoweho towarstwa w Kluschu chze Macjiza so sa to staracž, so bychu so hišceje ljetša šadowe knižki, kiž je kn. Rozor wudžječak, čišchcžake.

Chyž-li njehdže njechto knižki wot wčžolnistwa wudžječacž a wotežišchcžecž dacž, dha by jemu macjiza rady pschi tym pomozna byla a koždy horliwy wčžokar wjeszje so sa to džačomny wopokasač.

Wschitke dalische dary a pschinoschki sa macjizu budže pokladnik towarstwa, kn. Diaconus Wjazka w Budyschini džačomnje horjewšacž.

Čišchcžane pola R. B. Šiki.

